

**ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

***Процедура за сведочење на сертификациони тела
за систем за управување***

ПР 05-07

СОДРЖИНА

1. ЦЕЛ
2. ДЕФИНИЦИИ
3. ОПШТИ ПОЛИТИКИ
4. ПРОЦЕДУРИ
5. ПОСЕБЕН ПРИСТАП ЗА ОДРЕДУВАЊЕ ПРИМЕРОЦИ ОД ПОДРАЧЈА

1. ЦЕЛ

Целта на оваа процедура, донесена од директорот на ИАРМ, согласно член 23 од Статутот на ИАРМ, е да ги дефинира активностите за сведочење при акредитација тела за сертификација на системи за управување.

2. ДЕФИНИЦИИ

За целите на овој документ, важат дефинициите наведени подолу.

Сведочење

Набљудување на ТОС (тело за оценување на сообразноста/СAB) кое врши услуги за оцена на сообразноста во рамките на своето подрачје на акредитација (клаузула 3.21 од ISO/IEC 17011: 2004). Сведочењето на проверка (audit) е активност извршена од страна на АТ (акредитационо тело) со којашто истото, без мешање и влијание, ја набљудува проверката извршена од тимот за проверка на СТ (сертификационно тело).

Во зависност од целите на сведочењето, може да се набљудува целосната проверка или само релевантни делови од проверката. Сведочењето се врши на лице место во просториите на клиентот на СТ или преку набљудување од далечина на проверката преку електронски средства.

Забелешка: АТ може да сведочат и други активности спроведени од СТ како дел од нивниот процес на акредитација, надвор од опсегот на овој документ.

Преглед на досејата

Активност која ја извршува ИАРМ, при што ги разгледува и оценува евиденцијата и документите кои се однесуваат на дадено досие за сертификација, со цел да се утврди дали биле следени и спроведени соодветните постапки на СТ. Ова вообичаено се врши во просториите на СТ, со соодветниот персонал и/или проверувачи (auditors) на СТ, иако може да се врши и од далечина или на друго место (на пример: во просториите на клиентот на СТ), како што е соодветно и договорено.

Подрачје на акредитација

Конкретни стандарди за системи за управување и нивните релевантни делови, кодови, сектори, категории или технички области, според кои СТ доделуваат акредитирана сертификација на конкретно место.

3. ОПШТИ ПОЛИТИКИ

Цели

Целта на сведочењето е да се обезбеди компетентноста на СТ за СУ (систем за управување/MS) во рамки на подрачјето на акредитација. Барањата за компетентност кои се однесуваат на проверката и персоналот за проверка се утврдени во серијата ISO/IEC 17021.

Сведочењето на проверките на СТ кај нивните клиенти од страна на ИАРМ има вредност заради следново:

- i. за да се верификува, на лице-место, ефективната имплементација на програмите и процедурите за сертификација на СТ (а особено во врска со нивното доделување на компетентни тимови за проверка и определување на времето за проверка) и утврди правилно одредување на подрачјето за клиентот од страна на СТ,
- ii. за да се набљудуваат проверувачите на СТ со цел да се оцени дали тие:
  - a. ги почитуваат процедурите на СТ;
  - b. соодветно ги задоволуваат барањата:

- за сертификација;
  - применливите точки од ISO/IEC 17021;
  - релевантните IAF (Меѓународен форум за акредитација) документи; и
  - останатите релевантни барања специфични за секторот, како што е применливо;
- iii. добивање на репрезентативен примерок за компетентноста на СТ во рамки на подрачјето на акредитација.

Овој документ ќе му овозможи на ИАРМ да утврди дали СТ има компетентен персонал за закажување/планирање и проверка, како и да ја оцени компетентноста на СТ да врши сертификациони проверки во рамки на акредитацијата.

Сведочењето може исто така да се поведе и од други причини, согласно процедурите и/или политиките на ИАРМ, на пример, по прием на приговори, жалби, споровите, повратни информации од пазарот или регулаторот.

Општи политики

ИАРМ го опфаќа подрачјето за секој апликант и акредитирано СТ преку употреба на различни механизми кои се достапни, вклучувајќи:

- i. активности за канцелариска оценка;
- ii. активности за сведочење; и
- iii. други активности за оценување, како што е дефинирано во Процедурата: ПР 05-02 Методологија за оценка (точка 4.)

ИАРМ ќе обезбеди дека барањето за сведочење од страна на АТ е вклучено во договорните аранжмани помеѓу СТ и нивните клиенти и потврдува дека одбивањето да се прифати оценка за сведочење од страна на ИАРМ мора да биде оправдано и прифатено од СТ и ИАРМ, а истото може да резултира во повлекување на акредитираната сертификација кога причините не се прифаќаат.

Општи упатства за сведочење со цел покривање на подрачјето на акредитација

ИАРМ подготвува програма за оценување (ОБ 05-62-5-1) која го опфаќа подрачјето на секој апликант или акредитирано СТ за секој циклус на акредитација. Програмата мора периодично да се ревидира и ажурира, по потреба.

Програмата ја зема предвид потребата за оценка на прекугранични активности за сертификација, врз основа на опсегот на дејствување на СТ, нивната критичност и повратните информации од локалното АТ. Ако е потребно сведочење, ИАРМ ќе соработува со локалното АТ, согласно правилата и прописите на MLA (мултилатералниот договор).

При одлучувањето колку и какви проверки ќе бидат сведочени, ИАРМ зема предвид фактори како што се:

- i. севкупните резултати на СТ;
- ii. фактори како што се комплексноста на процесите или законодавството, итн., кои влијаат на способноста на сертифицираната организација да ја покаже својата способност да ги исполни предвидените исходи од СУ;
- iii. повратни информации од засегнати страни, вклучувајќи и жалби во однос на сертифицираните организации;
- iv. резултатите од внатрешните проверки на СТ;
- v. барања од сопственикот на шемата, итн.;
- vi. промени во работењето на СТ - раст на обемот на работа во одреден регион или техничка област;
- vii. број на клиенти во рамки на подрачјето на акредитација на СТ;

- viii. доверба во процесот на евалуација и одобрување на проверувачот на СТ; и
- ix. претходни или други резултати од канцелариски оценки или сведочења, итн.

Следниве дополнителни фактори може да се земат предвид за да се избераат активностите за сведочење:

- i. број на издадени сертификации;
- ii. број на проверувачи;
- iii. различни проведувачи;
- iv. дали проверувачите се вработени или надворешно ангажирани лица;
- v. различни проверки, почетна проверка (фаза 1/фаза 2), надзор и ресертификација;
- vi. комплексни клиенти, комбинирани и/или интегрирани проверки, проверки на повеќе локации;
- vii. земји каде што се вршат проверките од процесот на сертификација;
- viii. резултати на претходни активности на сведочење;
- ix. жалби, анкети на клиенти;
- x. барања од засегнати страни и регулатори;
- xi. технички кластери коишто се веќе оценети;
- xii. искуство од други видови на акредитација на СТ;
- xiii. претходна историја на способноста на СТ да управува со своето работење;
- xiv. ниво на контроли што ги врши СТ во однос на своите критични активности;
- xv. барања од специфични шеми; и
- xvi. национални договори со клиенти.

Општи упатства за спроведување на сведочење

На барање, СТ веднаш ќе достави до ИАРМ целосен и ажуриран распоред на потврдени и планирани ревизии (дати, локација, состав на тим за проверка, вид и подрачје на проверка, итн.), со цел да му овозможи на ИАРМ да ја испланира или ажурира програмата за покривање на подрачјето на акредитација.

Ако клиентот на СТ го одбие сведочењето на ИАРМ, СТ соодветно ќе ја оправда таквата состојба и тоа ќе биде прифатено од ИАРМ.

Активностите пред сведочењето ќе обезбедат дека АТ го има планот за проверка на СТ, претходни извештаи од проверка, ако тоа е применливо, евиденција за компетентност на тимот за проверка и образложение за пресметка на времето за проверка.

За секое сведочење, ИАРМ назначува тим за оценување, компетентен за релевантното подрачје на акредитација. ИАРМ однапред ќе го информира СТ за составот на тимот за оценка на АТ. СТ и/или неговиот клиент можат да достават приговор на назначувањето на одреден оценувач (assessor) на ИАРМ врз основа на докажани блиски или директни односи со конкурентите (закани за непристрасност) или претходна валидна жалба против оценувачот, итн.

Обврска на СТ е да го информира својот клиент, да ја објасни постапката за сведочење и да добие согласност од клиентот. Од СТ не се очекува да го промени својот тим за проверка, планот за проверка или времетраењето на проверка заради сведочењето. Доколку такви промени се случат, СТ ќе достави соодветно оправдување до ИАРМ.

За време на сведочењето, активностите на оценувачите на ИАРМ ќе бидат како на набљудувач, без да влијаат на спроведувањето на проверката од страна на тимот за проверка на СТ. Пристап до документацијата на клиентот, која ја прегледува од тимот за проверка на СТ, ќе биде веднаш обезбеден до оценувачите на ИАРМ на нивно барање.

Сите информации собрани за време на сведочењето на проверката се доверливи и соодветно ќе бидат третираны од оценувачите и персоналот на ИАРМ.

Директно испитување на клиентот на СТ од страна на ИАРМ не е дозволено, бидејќи тоа може да влијае на исходот на проверката. Оценувачите од ИАРМ нема да дадат мислење до СТ, сè додека се спроведува проверката. Оценувачите на ИАРМ не смеат да доставуваат мислења до клиентот на СТ во кое било време. Оценувачите на ИАРМ треба да обезбедат клиентот на СТ да не го смета нивното присуство и активностите на сведочење за вмешување, туку да го гледа како нешто позитивно.

Вообичаено, целосната ревизија на лице-место ќе биде предмет на сведочење, освен кога целите за одредена активност можат да бидат задоволени со делумно сведочење.

Повратните информации за работата на СТ, вклучувајќи ги и сите наоди/несообразности, ќе му бидат дадени на тимот за проверка на СТ, кога сведочењето ќе биде завршено. Ова треба да се случи по проверката, секогаш во отсуство на клиентот на СТ.

Кога се релевантни за целта и подрачјето на сведочењето, оценувачите на ИАРМ ќе го добијат и прегледаат извештајот од проверката на СТ (како и сите потребни дополнителни информации).

Одговорност на клиентот на СТ е однапред да го информира тимот за проверка и оценувачите на СТ, за сите важечки барања за безбедност. Оценувачите на ИАРМ ќе ги почитуваат правилата за безбедност што им ги соопштила организацијата; сепак, се очекува оценувачите на ИАРМ да преземат итни мерки во секое време за да се избегне повреда, вклучувајќи и напуштање на локацијата или организацијата, доколку тоа е потребно.

Ако за време на оценувањето на тимот за проверка на СТ, оценувач на ИАРМ забележи потенцијална состојба, која ја смета за неизбежен ризик со висока тежина (на пример, по здравјето и безбедноста или животната средина), оценувачот на ИАРМ веднаш ќе побара приватен состанок со водачот на тимот за проверка на СТ за да го извести за потенцијалната закана, со очекување дека водачот на тимот за проверка на СТ ќе одговори на заканата со организацијата во согласност со процесите на СТ и останатите законски обврски.

4. ПРОЦЕДУРИ

Механизмите и критериумите за земање примероци заради обезбедување покриеност на целото подрачје на акредитација се дадени во Процедурата за земање примероци за време на оценување ПР 05-08.

Извештајот за сведочење ќе даде докази, заклучоци и мислење од тимот за оценка во однос на спроведувањето на процесот на СТ за извршување на проверката, како и сообразноста и работата на тимот на СТ во однос на соодветните барања и целокупната компетентност на СТ за активностите што ги врши. Извештајот за сведочење на ИАРМ (ОБ 05-56-2, ОБ 05-49-1) ќе вклучува, кога тоа е применливо:

- i. коментари за планирањето на СТ (одредување на времето за проверка, програмата за проверка - ако е достапна - и планот за проверка);
- ii. тимот за проверка (компетентност на тимот, доделување на задачите, покриеност на подрачјето и ефективност на проверката);
- iii. техниката за проверка (интервју, набљудување на процесите и активностите, преглед на документацијата и евиденцијата, земање примероци, воспоставување на траги од проверката, способност за собирање, потврдување и евидентирање на доказите за сообразност и несообразност во согласност со бараните елементи за видот на проверка, соодветноста на градацијата на наодите,

справувањето со претходни наоди, известување, отворање и затворање на состаноците и информативното репортирање);

iv. коментари за наодите и заклучоците на СТ во однос на сообразноста и спроведувањето на СУ на клиентот и значајните наоди кои не се пријавени или идентификувани од страна на тимот за проверка на СТ, доколку тоа е применливо;

v. друго (на пр. дали се почитувале непристрасноста, безбедносните аранжмани, доверливоста, регулаторната или законска усогласеност, активностите по сведочењето, ако биле вклучени, сообразноста со процедурите на СТ);

vi. наодите и заклучоците идентификувани за време на сведочењето на проверката; и

vii. заклучок за веродостојноста на извештајот на СТ во однос на тоа дали ги одразува вистинските наоди и заклучоци од проверката.

Извештајот на ИАРМ за сведочењето не треба да ги дуплира информациите што се веќе дадени во извештајот од проверката на СТ.

Доколку оценувач на ИАРМ не бил присутен за време на проверката на СТ, извештајот од сведочењето треба да означи кои активности за проверка биле предмет на сведочење (вклучувајќи идентификација на деловите од планот за проверка и кои барања од стандардот за СУ биле предмет на сведочење на АТ).

5. ПОСЕБЕН ПРИСТАП ЗА ОДРЕДУВАЊЕ ПРИМЕРОЦИ ОД ПОДРАЧЈА

Како да се читаат табелите - објаснувања

Сите кодови на IAF (видете IAF ID1) се споени во серија технички кластери (земајќи ги предвид применливите регулативи, техничките детали на процесите и последователните компетенции потребни за тимот за проверка на СТ), како што е соодветно за секој вид на сертификација на СУ (QMS и EMS).

Критични кодови се идентификувани за секој технички кластер. Критичен код е код кој од техничка гледна точка бара тимот за проверка на СТ да има повисоко ниво на:

i. компетентност (поради комплексноста на вклучените процеси/еколошки аспекти), или

ii. претпазливост (поради ризикот од несообразности и нивното влијание, или високиот степен на регулирање), или

iii. темелност (поради посакуваното лично однесување кое е важно за персоналот вклучен во активностите за сертификација како што е потребно во даден контекст).

Ако се користи друг систем за кодирање, СТ ќе направи корелација помеѓу својот систем за кодирање и системот за кодирање дефиниран во овој документ.

Општи правила применливи за шемите за QMS и EMS

Програмата за оценување гарантира дека компетентноста се оценува низ целото подрачје во циклусот на акредитација, за сите IAF кодови на секоја шема за СУ.

Доколку овој циклус на оценување не евозможен во циклусот на акредитација, тогаш ИАРМ ќе го намали подрачјето на акредитација.

Во почетниот циклус на акредитација на секоја шема на СУ (што значи од првиот надзор до првата ре-оценка), ИАРМ ќе изврши најмалку една активност за сведочење во секој технички кластер за секоја шема за СУ. Оваа програма ќе продолжи сè додека СТ не покаже доволно искуство и резултати за напредна програма. Кога тоа ќе се случи, ИАРМ ќе изврши најмалку една активност за сведочење во

секој технички кластер за секоја шема за СУ, која ќе биде надополнета со други активности за оценка за да се гарантира дека секој технички кластер е оценет во два последователни циклуси на акредитација. ИАРМ ќе може да објасни зошто програмата за сведочење била намалена. Честотата на сведочењата утврдена за првиот циклус ќе се возобнови ако се појават значителни промени во процесот на квалификација на проверувачи на СТ, неговите практики за или резултати од проверките и персоналот за проверка.

Следните правила за сведочење важат за доделување и продолжување на акредитацијата на секоја шема за СУ која треба да се надополни со други активности за оценка за да се гарантира соодветно покривање на подрачјето на апликантите:

i. ако техничкиот кластер има само 1 критичен код, ИАРМ ќе изврши активност за сведочење за овој критичен код за да додели акредитација за сите кодови на IAF во тој кластер - на пр. за QMS, кластер за храна, со 1 активност на сведочење во IAF кодот 03, ИАРМ може да даде акредитација и за другите IAF кодови (01 и 30) од тој кластер; за EMS, кластер хартија, со 1 активност на сведочење во IAF код 09, ИАРМ може да даде акредитација и за другите IAF кодови (7 и 8) од тој кластер;

ii. ако техничкиот кластер има повеќе од 1 критичен код, ИАРМ ќе изврши најмалку активност за сведочење:

а. во сите критични кодови кои се идентификуваат со „и“ (во колоната „Критичен код“); на пр. за EMS, кластер производство на стоки, со 1 активност на сведочење во IAF кодовите 04 или 05, АТ може да додели акредитација за сите некритични кодови (06 и 23) од тој кластер, но другите критични кодови (04 или 05) треба да бидат предмет на сведочење за да бидат доделени;

б. во еден од критичните кодови кои се идентификуваат со „или“ (во колоната „Критичен код“); на пр. за QMS, во кластер машински работи, со 1 активност на сведочење во IAF кодовите 20 или 22, ИАРМ може да додели акредитација за другите IAF кодови (17, 18, 19, 20 или 22) од тој технички кластер;

iii. ако не е можно да се изврши активност на сведочење во IAF код/ови идентификуван како критичен, ИАРМ може да се договори со СТ за една од овие две опции:

а. ИАРМ може да додели акредитација само во некритичен IAF код/ви за технички кластер за кој се спроведува активност за сведочење (на пр. за QMS - кластер за храна - со 1 активност на сведочење за IAF код 30, ИАРМ може да додели акредитација и за IAF кодовите 30 и 01), или

б. ИАРМ може да додели акредитација за сите кодови од кластерот, извршувајќи канцелариската активност (на сведочење) за критичниот код/ви, но под услов:

- СТ да ја покажало својата компетентност на документирана основа за сите кодови од кластерот; и
- активноста на сведочење за критичниот код/ви се случила пред да се издаде сертификација за критичниот код/ви врз основа на акредитација.

Меѓутоа, во такви случаи, доколку резултатот од активноста на сведочењето е негативен, АТ ќе разгледа и намалување на подрачјето на акредитација.

Забелешка: за постојните акредитирани СТ, ако веќе имаат акредитација за критичен код, но не и за поврзаниот некритичен код, истите можат да ја прошират нивната акредитацијата за да ги вклучи и некритичните кодови.

Доколку СТ сака да биде акредитирано само за еден или повеќе некритични IAF кодови, потребна е најмалку една проверка со сведочење во секој кластер со некритични IAF кодови.

За почетната акредитација за секоја шема за СУ, ИАРМ ќе направи сведочење на проверките од фаза 1 и 2, за барем еден од клиентите на СТ. Пред да започне сведочење за фаза 2 од истата проверка, СТ ќе го достави комплетниот извештај и/или заклучоците од фаза 1 од проверката до тимот за оценка на

ИАРМ. Доколку СТ нема нови клиенти, можно е да се направи сведочење на едно обновување или два надзори кои ги покриваат клучните процеси.

Можноста за доделување акредитација за целосен IAF код (забелешка: зборот „целосен“ означува дека некои ИАРМ користат подетално дефинирани подрачја за секој IAF код, поделувајќи ги на NACE кодови или IAF поткодови) е секогаш предмет на докажување од страна на СТ дека е компетентно да управува со сертификација во сите основни технички области.

Покрај горенаведеното, неопходно е да се оцени и компетентноста за сите некритични кодови пред ИАРМ да ја додели акредитацијата. Затоа, акредитацијата се доделува само:

- i. за IAF кодови за кои СТ веќе донело одлуки за сертификација (на пр. за QMS, со 1 сведочење за IAF кодот 03, ИАРМ ќе додели акредитација само за IAF кодовите 30 и 03 во случаи кога СТ не донело одлуки за сертификација за IAF кодот 01).

Во случај на проверка на интегриран или комбиниран систем за управување, подрачјето на активност за сведочење ќе биде договорено со СТ. Ако неодамна се извршила активност за сведочење во истиот код, за друга цел (на пример: ISO 13485, ISO 3834, EN 9100), ИАРМ може да земе предвид и отстранување на потребата од друга активност за сведочење.

СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТ (ISO 9001)

Технички кластер	IAF код	Опис на економски сектор/дејност согласно IAF ID1	Критичен код
Храна	1	Земјоделство, шумарство и риболов	3
	3	Прехранбени производи, пијалаци и тутун	
	30	Хотели и ресторани	
Машински работи	17	Базични метали и фабрикувани метални производи	22 или 20
	18	Машини и опрема	
	19	Електрична и оптичка опрема	
	20	Изградба на чамци и бродови	
	22	Други видови возила	
Хартија	7	Ограничено на „производи од хартија“	7
	8	Издавачка дејност	
	9	Печатарска дејност	
Минерали	2	Рударство и ископување на камен	2 или 15
	15	Неметални минерални производи	
	16	Бетон, цемент, вар, гипс, итн.	
Градежништво	28	Градежништво	28
	34	Инженеринг услуги	
Стоки	4	Текстил и текстилни производи	5 или 14
	5	Кожа и производи од кожа	
	6	Дрво и производи од дрво	
	14	Гума и производи од пластични маси	
	23	Производство неспоменато на друго место	
Хемикалии	7	Ограничено на „производство на целулоза и хартија“	12
	10	Производство на кокс и рафинирани нафтени производи	

	12	Хемикалии, хемиски производи и влакна	
Снабдување	25	Снабдување со електрична енергија	26
	26	Снабдување со гас	
	27	Снабдување со вода	
Транспорт и управување со отпад	24	Рециклирање	24
	31	Транспорт, складирање и врски	
	39	Други социјални услуги	
Услуги	29	Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	37 или 33
	32	Финансиско посредување; недвижности; изнајмување	
	33	Информатичка технологија	
	35	Други услуги	
	37	Образование	
	36	Јавна администрација	
Нуклеарна енергија	11	Нуклеарно гориво	11
Фармацевтски производи и препарати	13	Фармацевтски производи и препарати	13
Воздухопловни и вселенски летала	21	Воздухопловни и вселенски летала	21
Здравство	38	Здравство и социјална заштита	38

СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА (ISO 14001)

Технички кластер	IAF код	Опис на економски сектор/дејност согласно IAF ID1	Критичен код
Земјоделство, шумарство и риболов	1	Земјоделство, шумарство и риболов	1
Храна	3	Прехранбени производи, пијалаци и тутун	3
	30	Хотели и ресторани	
Машински работи	17	Ограничено на „фабрикувани метални производи“	20 или 21
	18	Машини и опрема	
	19	Електрична и оптичка опрема	
	20	Изградба на чамци и бродови	
	21	Воздухопловни и вселенски летала	
	22	Други видови возила	
Хартија	7	Ограничено на „производи од хартија“	9
	8	Издавачка дејност	
	9	Печатарска дејност	

Градежништво	28	Градежништво	28
	34	Инженеринг услуги	
Производство на стоки	4	Текстил и текстилни производи	4 и 5
	5	Кожа и производи од кожа	
	6	Дрво и производи од дрво	
	23	Производство неспоменато на друго место	
Хемикалии	7	Ограничено на „производство на целулоза и хартија“	7 и 10 и 12 и 13
	10	Производство на кокс и рафинирани нафтени производи	
	12	Хемикалии, хемиски производи и влакна	
	13	Фармацевтски производи и препарати	
	14	Гума и производи од пластични маси	
	15	Неметални минерални производи	
	16	Бетон, цемент, вар, гипс, итн.	
17	Ограничено на „производство на базични метали“		
Рударство и ископување на камен	2	Рударство и ископување на камен	2
Снабдување	25	Снабдување со електрична енергија	25 или 6
	26	Снабдување со гас	
	27	Снабдување со вода	
Транспорт и управување со отпад	24	Рециклирање	24 и 39 (ограничено на NACE 37, 38.1, 38.2, 39)
	31	Транспорт, складирање и врски	
	39	Други социјални услуги	
Услуги	29	Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	29 или 35 или 36
	32	Финансиско посредување; недвижности; изнајмување	
	33	Информатичка технологија	
	35	Други услуги	
	36	Јавна администрација	
Нуклеарна енергија	11	Нуклеарно гориво	11
Здравство	38	Здравство и социјална заштита	38

Референтни документи

- ПР 05-08 Процедура за земање на примероци за време на оценување
- Р15 Правилник за определување на подрачја за области на калибрација, тестирање, инспекција и сертификација
- IAF ID 1 IAF Информативен документ за подрачја за акредитација за QMS
- IAF MD 5: 2009 Времетраење на проверки за QMS и EMS

- IAF MD 11 IAF Задолжителен документ за примена на ISO/IEC 17021 за проверки на интегриран систем за управување